

"Kader" ve "tevekkül" arasındaki münasebeti anlatır mısınız?

Kader, Allah'ın ezeli ilmiyle her şeyi bilmesi, takdir etmesi ve bunu levh-i mahfuzda yazmasıdır.

Tevekkül, Allah'a güvenmek, dünyaya ve ahirete ait maksatlara ulaşmak için gereken bütün tedbirleri aldıktan ve sebeplere tam riayet ettikten sonra, neticeyi Allah'tan beklemek ve tesiri ondan bilmektir.

Tevekkül, Allah'a ve kadere inanmanın bir neticesidir. Cenab-ı Hak bazı neticeleri yaratmayı bazı sebeplere bağlamışsa, meyveyi ağaçtan ihraç etmesi gibi, bu da kaderin bir hükmüdür. Yani ilahi takdir gereği o sebeplere riayet etmeyen neticeye ulaşamaz. O halde, sebeplerin hakikatte bir tesirleri olmasa da onlar Allah'ın takdir ettiği kanunlar olup, bunlara riayet etmeyenler neticelerden mahrum kalırlar.

Tevekkül eden kimse, bütün sebeplere tam riayet ettikten sonra bütün kalbiyle Allah'a teslim olur ve onun verdiğine razı olur. Yani, **kadere teslim olmak**, sebepleri bütün bütün terkederek, her şeyden el etek çekmeyi gerektirmediği gibi, tevekkül de tembellik ve miskinliği gerektirmez. Zira ekmeden biçmek mümkün değildir.

Nitekim Cenab-ı Hak **"İnsana çalıştığından başkası yoktur."** (Necm, 53/39) buyurarak çalışmanın vacip olduğuna işaret etmiş; Peygamber Efendimiz (asm.) de **"Çalışan Allah'ın dostu ve sevgilisidir."**(1) buyurarak insanları çalışmaya teşvik etmiştir.

Peygamber Efendimiz (asm.) **"Sizin hayırlınız dünyası için âhiretini, âhireti için de dünyasını terk etmeyendir."**(2) buyurmuşlardır. İnsanın **"Hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya, yarın ölecekmiş gibi âhirete çalışması"** aklın ve hikmetin muktezasıdır.

Bundan dolayıdır ki, bütün peygamberler çalışmayı emretmiş ve kendileri de bizzat çalışmışlardır. Meselâ, Hazret-i Âdem (as.) ziraat ile Hazret-i İdris (as.) terzilik ile meşgul olmuşlardır.

Şunu da belirtelim ki, Cenab-ı Hakk'ın bu dünyadaki nimetleri herkese şamildir. Hava, güneş ve su gibi nimetlerden herkes istifade eder. Burada mü'min ile kâfir, ibadet eden ile etmeyen ayırımı yoktur. Bu dünyada kim daha çok çalışırsa, Cenab-ı Hak, **Adil** isminin muktezasınca ona verir.

Dipnotlar:

- 1) bk. Tenbihu'l-Ġafilin, 1/428.
- 2) bk. Kenzü'l-Ummal, III, 238, h.no: 6336.